

פרשת וישלח תשע"ט – ויירא יעקב: איך מנטרלים חרדות ופחדים?

1. **בראשית לב:** וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו: **ויירא יעקב מאד ויצר לו.**

שמות ב: ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך: ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו? הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי?! **ויירא משה** ויאמר אכן נודע הדבר. **במדבר כא:** ויפנו ויעלו דרך הבשן ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי. ויאמר ה' אל משה **אל תירא אל תירא** אתו כי בידך נתתי אתו.

בראשית רבה עו: שני בני אדם הבטיחון הקב"ה ונתייראו: הבחור שבאבות והבחור שבנביאים. הבחור שבאבות זה יעקב ואמר לו הקב"ה 'והנה אנכי עמך' ובסוף נתיירא, שנאמר 'ויירא יעקב'. הבחור שבנביאים זה משה ואמר לו הקב"ה 'כי אהיה עמך' ולבסוף התיירא, שנאמר 'ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו' ואין אומרים 'אל תירא' אלא למי שמתירא. **פירוש יפה תואר השלם:** למאי נפקא מינה [דברי המדרש]? ועוד קשה הלשון 'שני בני אדם' והרי היה לומר 'הבחור שבאבות והבחור שבנביאים'? אלא רצה לומר ששניהם לבדם נמצא בהם דבר זה שנתייראו **ואין ללמוד מהם, שראוי שלא לירא**, שהמורא הוא סימן אל החטא ... וכל שכן למי שהובטח ... ולכן אמר 'שני בני אדם', לומר שאף שהם הבחור שבאבות והבחור שבנביאים, בענין זה **אינם אלא כשני בני אדם בעלמא.**

בראשית כה: ויבא עשו מן השדה והוא עיף: ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי ... ויאמר עשו **הנה אנכי הולך למות** ולמה זה לי בכורה? - **רש"י:** עיף מרציחה.

2. **סנהדרין צח,ב:** רבי יעקב בר אידי מקשה, כתיב 'הנה אנכי עמך' ושמתוך בך אשר תלך', וכתוב 'ויירא יעקב מאד ויצר לו?' אלא שהיה מתיירא **שמה יגרום החטא.**

פירוש מלא העומר: יעקב עלה מורא על ראשו שיש לעשו איזו קטרוג לקטרג עליו ... וזה הרמז בפסוק 'ויירא יעקב מאד ויצר לו' - 'ויירא' על כיבוד אם ואם שנאמר 'איש אמו ואביו תיראו', 'ויצר' מרמז על איסור שתי אחיות שנאמר 'ואישה על אחותה לא תיקח לצרור'.

3. **שמואל ב טז:** ויאמר המלך מה לי ולכם בני צרויה, כה יקלל כי ה' אמר לו **קלל את דויד.**

חובת הלבבות שער הביטחון פ"א: מהות הביטחון היא מנוחת נפש הבוטח, ושיהיה לבו סמוך על מי שבטח עליו שיעשה הטוב והנכון לו בענין אשר יבטח עליו. **שם פרק ב:** שיהיה מי שבטח עליו בתכלית הנדיבות והחסד למי שראוי לו, וגם **למי שאינו ראוי לו [מי שחטא]** ותהיה נדיבותו מתמדת וחסדו נמשך לא ייכרת ולא ייפסק.

ספר החינוך רמא: שידע האדם ... כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא. ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא. על כן כשיצעהו או יכאיבהו אדם, ידע בנפשו כי עונותיו גרמו והשם יתברך גזר עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקם ממנו כי הוא אינו סבת רעתו ... כמו שאמר דוד עליו השלום: הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה'.

4. **ליקוטי שיחות לו/4 ואילך:** יובן זה עפ"י דברי רבנו הצמח צדק, שענה לאחד שהתחנן אצלו לעורר רחמים רבים על חולה מסוכן ח"ו: 'תחשוב טוב – יהיה טוב' ... ונראה לבאר ... ביטחון הוא **עבודה ויגיעה בנפשו** והיא מביאה את חסדי ה' כתוצאה מעבודת ויגיעת האדם לבטוח בה'. על ידי שהאדם סומך באמת ובעומק נשמתו רק על הקב"ה לבד, עד שאינו דואג כלל, הרי התעוררות זו גופא פועלת שהקב"ה מתנהג עמו באופן זה שמטיב עמו – גם אם לולי זאת אינו ראוי לזה ... וזהו מה שכתוב 'ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר וישמע פרעה'. היות שמשה היה ירא לנפשו ולא בטח בה' שלא יבוא שום היזק חס ושלום מפעולותיו הטובות - להגן על איש ישראל מהמצרי שהכה אותו ולהוכיח שני עברים נצים – הרי זה עצמו גרם ש'וישמע פרעה' ויבקש להרוג את משה והוצרך לברוח ממנו.